OOST POST

SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 70 ZESDE JAARGANG. 1858

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . .	ƒ 7.50
„ „ „ „ Java.	„ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. .	„ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . .	„ 13.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 2 SEPTEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Wij nemen de vrijheid eenigen van onze geëerde abonnés, die tot heden mogten verzuimd hebben, het abonnement op den *Oostpost* te voldoen, voor de laatste maal zeer beleefdelijk uit te noodigen, ons alsnog het bedrag daarvan te doen toekomen.

SOERABAYA, 30 *Augustus* 1858. E. FUHRI & CO.

HET GEBRUIK VAN DEN OPIUM OP JAVA.

II.

Zullen bij de verpachting van het regt tot den verkoop van opium in het klein op Java en Madura, over het jaar 1859, wederom Chinezen als bieders worden toegelaten? Ziedaar eene der vragen, welke wij aan het slot van ons vorig artikel deden? Die vraag zal aan velen vreemd voorkomen, en bij sommigen dezelfde uitwerking hebben als hadden wij gevraagd: zal de zon op den aanstaanden morgen uit de kimmen verrijzen, en op den volgenden avond wederom beneden den gezigteinder ondergaan?

Wij stelden die vraag dan ook niet omdat wij eenigzins twijfelden aan de omstandigheid dat op den dag der verpachting, de Chinezen, als het koesterende licht van de opium verpachting, zich ter bepaalder tijd zouden doen vinden, maar omdat wij zoo gaarne met even veel zekerheid een toestemmend antwoord wenschten te kunnen geven op het laatste gedeelte der tweede vraag, welke wij zoo even hebben in verband gebragt met de tegenwoordigheid det Chinezen ter bedoelde plaatse. Even waar toch als het is dat in de verzengde luchtstreek, die wij bewonen, het licht der zon op den middag alles verzengt en verschroeit, en dus haar ondergang met reikhalzend verlangen wordt te gemoet gezien, om aan de vermoeide natuur verademing te verschaffen, even zoo is het eene waarheid, dat de invloed der Chinezen op het noodzakelijke kwaad der opium-verpachting allerverderfelijkst werkt, en dat eene trapsgewijze wering van dien invloed verademing zal zijn voor den inlander, wien het heulsap wordt toegediend.

Men trachte vrij de bloei en welvaart van den inlander te bevorderen door kapitalen aan te wenden ter vermeerdering van de belooning voor zijnen arbeid. Door vermeerdering van het loon voor zijnen gedwongen veldarbeid aan koffijtuinen, aan suikerriet en tabaks aanplantingen, door aanmoediging van vrijen arbeid moge men handen vol gelds onder den Javaan verspreiden, men bezoeke vrij die dessa's, wier inwoners voor weinige weken, dagen, uren zelfs hun plantenloon ontvangen hebben, die in het zweet huns aanschijns de voortbrengselen van hunnen landbouw aan den fabriekant of den planter hebben afgeleverd, men zoeke daar naar eenig spoor van vermeerderden welvaart in kleeding of have of vee, uw zoeken zal vergeefs zijn, want dat kapitaal is reeds gevloeid in de geldkoffers des pachters, die tot ongehoorde prijzen het regt heeft gekocht om het heulsap onder den inlander te verspreiden en dan genoegzame schatten heeft overgehouden om den Europeaan in rijkdom aan have en goed niet alleen op zijde te streven maar meer en meer te overtreffen.

Van waar anders die millioenen schats, die in de laatste jaren onder de familien zijn verspreid van hen die sints jaren pachters van den opium waren, en van lieverlede de grootste grondeigenaars zijn geworden op alle hoofdplaatsen in Nederlandsch Indie, niet alleen in de wijken waar hunne volksstam verpligt is bij uitsluiting hunne woonplaatsen te vestigen, maar ook elders, in de wijken ter woning voor Europeanen bestemd. Nijverheid in handel en scheepvaart moge dien rijkdom vermeerderd hebben, de hoofddader daarvan is en blijft de opiumpacht.

Bezoek met ons op den bepaalden dag de plaats, waar de verpachting zal gehouden worden. Van waar dat tal van driekleurige vlaggen, die vrolijk in de lucht wapperen? van waar dat luidruchtig en opwekkend gammelanspel? Voor wien is al dat vreugde- en eerbetoon bestemd? Zal 's konings vertegenwoordiger die plaats bezoeken? Zal onder den schaduw van Neêrlandsch vlag en onder dat blijde toonenspel het feest van Nederlands Beheerscher dezer gewesten worden herdacht, of heeft dat feestbetoon de strekking, om eerbied en sympathie op te wekken voor Nederlands zedelijken invloed op zijne overzeesche bezittingen? Treedt met ons die plaats binnen en gij zult de aanleiding van al dat feestbetoon ontwaren. Daar zal bij vernieuwing de bronader worden geopend, waaruit in meerdere of mindere ruime mate de inkomsten van den staat voor een toekomstig tijdperk zullen voortvloeijen; daar zal het regt om het noodzakelijk kwaad onder den inlander te verspreiden aan den hoogsten bieder worden afgestaan.

Treedt met ons die plaats binnen, en daar aan die tafel zult gij de bloem der landverhuizers van het Hemelsche rijk vergaderd zien, hunne stem rigtende naar de eereplaatsen, waar men met geduld wachtende is op ieder teeken dat eenige duizenden meerder in 's lands schatkist zal doen vloeijen.

Treedt met ons die plaats binnen, gij die u wilt overtuigen van de waarheid van al hetgene er tot dus verre is gezegd geworden van den waren invloed van het Chinesche element in Nederlandsch Indie.

Nederlandsch Indie, bewaar uwe vlaggen voor geschikter tijdstip, staak op deze plaats dat vreugdebetoon; plant die vlag liever in iedere dessa waar geen pachter meer zal noodig zijn om het heulsap toetedienen; laat uwe toonen klinken op iedere plaats waar het opiumschuiven onder de verschijnselen behoort, die de inboorling nog als kwaad verafschuwt; maar vermijd alle teekenen van vreugdebetoon, die den Europeaan, wiens zedelijke invloed alleen hem

DE TEMPLE.

(*Vervolg en slot.*)

Wie kent niet de bitterheid van zulke oogenblikken, waarin wij welstaanshalve ons gedwongen zien om, in spijt van de pijnlijkste aandoeningen, die onze ziel beroeren en ons hevig schokken, te toeven, te midden van eene woelige menigte, voor welke wij, als het ware, dood zijn? Arme Félicie! hoe lang vielen haar de oogenblikken, welke zij aan de zijde van hare niets kwaads vermoedende moeder doorbragt! Met een diep geschokt gemoed en vol van treurigheid, terwijl zij evenwel een vrolijk en kalm uiterlijk moest vertoonen, stond zij daar, en staarde met zekere soort van wezenloosheid naar de beweging der handen en het verzetten der steenen van het domino spel. Eindelijk was het spel geeindigd. Vrouw Lebrun stond op, en wilde juist zeggen: „Hoe komt het toch, dat gij, die zoo veel van dansen houdt, nu reeds spreekt van naar huis te gaan?" toen haar, de oogen opslaande, de doodelijke bleekheid en de pijnlijke uitdrukking van het gelaat ven Félicie in het oog vielen.

„Wat deert u, mijn kind?" vroeg zij met bezorgdheid. „Zijt gij niet wel?" — „Neen, moeder!" riep het meisje: „breng mij naar huis, breng mij terstond naar huis!" — „Gij kunt in zulk eenen toestand niet te voet naar huis gaan. Ik zal Mijnheer Dubois eens vragen..." — „Och, spreek toch Dubois noch iemand anders over mij!" hernam het meisje terstond. „O, breng mij naar huis, voordat iemand mij bemerkt! Als ik ben te huis gekomen, zal ik u alles verhalen."

Verontrust door de blikken harer dochter, maakte de weduwe zich terstond gereed, om zonder verder vragen aan het verzoek van haar kind te voldoen. Dat de smart van Félicie inwendig was, merkte zij wel terstond. Moeder en dochter zochten nu hare mantels en omslagdoeken op. Terwijl Félicie zich in haren mantel wikkelde, zocht de weduwe eene der dienstboden op, wie zij verzocht, om haar bij den gastheer te verontschuldigen, aangezien hare dochter ongesteld was geworden. Hierna verlieten moeder en dochter de herberg en keerden huiswaarts. Gedurende de wandeling bewaarden beiden het stilzwijgen, maar spoedden zich voort, alsof zij bevreesd waren van achterhaald te zullen worden. Zoodra zij te huis waren en de deur achter zich gesloten hadden, barstte Felicie, overstelpt van droefheid, in tranen los, en weende lang en hevig. Vrouw Lebrun, die dit alles met verbazing aanzag, besloot haar uit te laten schreijen, alvorens haar met vragen lastig te vallen. Nadat het meisje nu eenigzins tot bedaren gekomen was, verhaalde zij, naast hare moeder gezeten en haar gelaat tegen hare borst verbergende, hoe men haar eergevoel gekwetst en met hare liefde den spot gedreven had. Jacques had haar eerst eene eindelooze liefde gezworen. Zij had deze verklaring aangehoord met de blijdschap van iemand, die zijne geheimste wenschen onverhoopt en op eene ongedachte wijze vervuld ziet. Zoo gestemd, luisterde zij naar zijne woorden, en toen zij haren mond tot spreken opende, bekende zij hem, dat ook hij geen vreemdeling in haar hart was. Helaas! haar droom van zaligheid duurde kort. Welhaast ondervond zij, hoe hij haar beminde, hoe hij haar *durfde* beminnen! Hij wilde voor goud haar hare onschuld ontrooven, en hare schande met juweelen bedekken. Zoo wilde hij haar tot de zijne maken! Zou zij hem hare deugd en onschuld ten offer brengen?

Arme Félicie! Hoe verontwaardigd was zij, toen zij aan de borst harer moeder lag! Zij besefte nu, dat zij in de handen van eenen losbol gevallen was. Hoezeer was haar gevoel gekwetst geworden door zijne voorstellen! Op dien oogenblik wenschte zij dood te zijn. En nogtans had Jacques slechts het voorbeeld gevolgd van zoo vele lieden van zijne soort. Indien de mannen ophielden, den naam van liefde te ontwijden, en slechts *haar* woorden van genegenheid en bewondering toefluisterden, die zij waarlijk tot vrouw begeeren, hoe menige zoete écho verstomde alsdan in de trotsche zalen der rijken en grooten der aarde! hoe menig windjo vlood dan heen, onbelast met vleitaal, langs de heuvelen naar de stille valleijen, waar de hutten der eenvoudigen zich verheffen!

Het kind der weduwe vermoedde niet, dat zij, dien avond uit de klaauwen van het roofgedierte verlost, steeds aan deszelfs vervolging zou sijn blootgesteld. En nogtans was de eerste stap slechts gedaan. Jacques volharding dreef moeder en dochter bijna tot wanhoop. Het stalletje in den *Temple* werd verlaten. Het diep bedroefde meisje verliet de enge kamer harer moeder niet meer, dan om des morgens de vroegmis te hooren. Gedurende het overige gedeelte van den dag, was zij hare moeder behulpzaam in het naaijen, of verrigtte die kleine werkzaamheden, welke het eenvoudig huishouden van moeder en dochter vereischte.

Tot hiertoe hadden zij nog altijd werk kunnen krijgen. Maar thans, nu het schoone jaargetijde vele menschen, en daaronder wel de aanzienlijkste, naar buiten lokte, begon haar dit te ontbreken: want zij, die nog in de stad bleven, behoorden meestal tot die klasse, welke zichzelve weet te redden, en nog zijden kousen, noch *bas à jour* dragen. Vreeselijk grijnsde het gebrek de weduwe en haar kind aan. Reeds stonden het fraaije kleedje, dat Felicie op de bruiloft van Rosalie gedragen, en de omslagdoek, waarmede de weduwe nu sedert een dosijn jaren op zon- en feestda-

de opperheerschappij over deze gewesten kan waarborgen, zouden in verdenking brengen dat de opiumverpachting een ander doel had dan dat *hij* en *hij alleen* meester wilde blijven van de verspreiding van het *noodzakelijke* kwaad.

Voor eenige maanden zeiden wij in dit blad ten aanzien eener schadelijke uitbreiding van het Chinesche element in onze kolonien het navolgende:

Wanneer men het hooge cijfer in aanmerking neemt, dat de genoemde pachten in de laatste jaren hebben bereikt, dan willen wij gaarne erkennen, dat, om op zoodanige hoogte te blijven, men moeijelijk de mededinging der *Chinezen* zal kunnen ontberen.

De pachters van de Chinesche natie schijnen dan ook het middel te bezitten om voordeelen uit die pachten te trekken, welke Europesche mededingers niet bij magte zijn om daaraan te ontleenen, en getroosten zich volgaarne jaarlijks belangrijke opofferingen, om het monopolie daarvan te behouden, namelijk, indien zij ontwaren dat de een of andere Europeaan het voornemen heeft om naar de pacht mede te dingen, is het meermalen gebeurd, dat zij door aanbieding van belangrijke sommen gelds zoodanige mededinging trachten aftekoopen.

Wij hebben hier in het bijzonder de amfioenpacht op het oog, en zouden ten dien opzigte onze bewering kunnen staven door daadzaken, welke wij, zoo het gevorderd wordt, ten opzigte van eenige pachtafdeelingen in midden-Java tot volledig bewijs zouden kunnen brengen.

En wat is nu het natuurlijk, maar noodlottig gevolg van zoodanige monopoliezucht van den Chineschen pachter? Geen ander dan pogingen tot sluikhandel, en tot vermeerdering van het verderfelijk heulsap onder den inlander. Immers het hooge cijfer der pachtschat moet op eene of andere wijze gevonden worden, indien het nog voor den pachter de belangrijke winsten wil afwerpen, waarvan getuigt de rijkdom van die Chinezen, welke hun bijna uitsluitend beroep maken van de pacht van 's lands middelen.

Het cijfer van de bovengenoemde verpachte middelen moge voordeel aanbrengen aan 's lands schatkist, wij gelooven met grond te mogen beweren, dat hetzelve in de laatste jaren te hoog is opgevoerd, en dat zoo het op zijn natuurlijk standpunt zal zijn teruggebragt, Europeanen en daarmede gelijkgestelden, evenzeer naar de pachten zullen medédingen, als zulks vroeger heeft plaats gehad

Het is dan ook wenschelijk dat de hoofdambtenaren, wier gevoelen gevraagd is omtrent het aanwenden van gepaste maatregelen tegen eene schadelijke uitbreiding van het Chinesche element op Java, met klem zullen hebben gewezen op den verderfelijken invloed, welke de Chinezen als pachters van het middel der amfioen en van de lombardhuizen op de inlandsche bevolking uitoefenen, en het noodzakelijke zullen hebben betoogd om dien invloed te beperken.

Hen geheel en al van de mededinging naar de pachten uittesluiten, ware onbillijk en doelloos. Er zijn onder de zoogenaamde kleine pachtmiddelen eenige, welke uit den aard der zaak niet anders dan door Chinezen kunnen gepacht worden; anderen te wier opzigte de pacht der Chinezen voor de inlandsche bevolking geheel onschadelijk is, maar indien, gelijk wij ten volle vertrouwen, de zorg voor het welzijn van den inlander, en de verpligting om den Javaan voor willekeur, van wien ook, te beveiligen, bij de hooge Regering opweegt tegen de vrees voor eenig nadeel ten opzigte van 's lands finantien, dan neme men maatregelen tegen het monopolie der Chinezen op de amfioen- en lombardpachten, opdat het nut dat van de Chinezen in het belang van landbouw en nijverheid wordt getrokken, niet verloren ga door de nadeelen, welke zij als pachters veroorzaken.

De afschaffing der bazaarpachten heeft den Chinees voor een gedeelte uit het hart der inlandsche bevolking geweerd; moge er spoedig doeltreffende middelen worden aangewend om hem ook met opzicht tot de amfioen- en lombardpachten voor den inlander onschadelijk te maken, en alzoo te noodzaken om, indien hij zich in Nederlandsch Indie rijkdommen wil verwerven, daartoe den weg te kiezen, die voor hem even als voor ieder anderen ingezetene openstaat, namelijk die van handel en nijverheid.

Die zinsneden herhalen wij hier met nadruk, en voegen daarbij in het belang van den wezentlijken en duurzamen bloei en welvaart van onze kolonien den wensch, dat allen wier ambt hen roept, om de verpachting van den opium te regelen en te besturen, het zich zullen herinneren, dat zij daar gezeten zijn als de geneesheer die door de wetenschap geroepen wordt, om zijnen kranken vergift als geneesmiddel toetedienen, dat bij overmatig gebruik doodelijk zoude werken.

Moge dan ook hunne behoedzaamheid eenige tonnen gouds minder in 's lands schatkist doen vloeijen, die behoedzaamheid zal eene eerelover te meer zijn aan hunne burgerkroon, en eene schrede nader tot het edele doel om het gebouw van Nederland's heerschappij in deze gewesten op hechte en duurzame grondvesten te bouwen. *Redactie.*

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT,

van den 28sten *Augustus* 1858 N°. 69.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot assistent-resident van Sambas (Wester-afdeeling van Borneo), de sekretaris der residentie Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo, tevens vendumeester aldaar N. Hofstede.

Tot kontroleur der tweede klasse bij het binnenlandsch bestuur in de assistent-residentie Benkoelen, de gezaghebber van Mokko-Mokko W. R. Winter.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Resident van Ternate,

BIJ DE SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE TERNATE,

IS ONTSLAGEN:

Eervol, wegens vertrek, als lid, E. W. T. F. Preusser, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

IS BENOEMD:

Tot lid, A. V. Amiot, kapitein, militair kommandant aldaar.

Militair-Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie W. Milar.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der infanterie J. C. Steenbergen.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SOERABAYA.

In de maand September op Vrijdag den 3den en Zondag den 19den.
„ „ „ October „ Maandag den 4den en Woensdag den 20sten.
„ „ „ November „ Woensdag den 3den en Vrijdag den 19den.
„ „ „ December „ Zaturdag den 4den en Maandag den 20sten.

(*Voor het land.*) De Recepissen van *f* 1 en *f* 5 met primo October 1858 door het Gouvernement buiten omloop gesteld wordende, zoo noodigt de ondergeteekende de houders uit, die Recepissen, vóór het einde der maand September aanstaande, bij eene der 's Lands kassen in deze Residentie tegen zilveren specie te verwisselen.

SOERABAYA, *De Resident.*
27*sten Augustus* 1858. VAN DER WIJCK.
(82)

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend, dat de zwarte ton bij den ingang van het wester vaarwater van de straat Madura, door het breken der ketting is weggedreven, en dat daarin voorloopig zal worden voorzien door het plaatsen van eene noodbaak.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd,*
Augustus 1858. (81) VAN DER WIJCK.

(*Voor de policie.*) Aan de gemeente wordt bekend gemaakt, dat gedurende het garnizoen in het vuur zal exerceren in den morgen van Zaturdag den 4den dezer, de weg over de groote Passeerbaan zal gesloten zijn voor de passage van rijtuigen en voetgangers, en dat alzoo de passage naar de stad zal moeten genomen worden langs den weg, loopende langs de kampongs *Pedjagalan* en *Semoet.*

SOERABAYA, *De Assistent Resident*
2 *September* 1858. *voor de policie,*
(83) SWERVER.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van 21 en 25 Augustus 1858 no. 67 en 68 worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de commissarissen te Batavia, van wijlen den 2den luit. der artillerie, G. Geertsema.

Door de weeskamer te Soerabaya, van wijlen den heer Johannes Tennissen.

Door de agenten der Soerabayasche wees- en boedelkamer te Probolingo, van wijlen vrouwe Christina Wilhelmina Krijgsman, weduwe van Wilhelm Willems.

Door de weeskamer te Macasser, van wijlen den heer J. J. Dikschei.

Door den executeur te Samarang, van wijlen mevrouw A. A. Pfanner, geboren Jansen.

Door de commissarissen te Macasser, van wijlen den 1sten luit. E. H. P. van Stuwe.

Door de weeskamer te Soerabaya, van het faillissement van A. W. Reifert.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrydag den 3den September 1858.

Voor de woning van den heer Burgemeestre in de Overvaart straat.

Op Zaturdag den 4den September 1858.

In het lokaal van de firma Adam & Co. te Kalimaas.

Op Maandag den 6den September 1858.

Voor het kantoor van den Deurwaarder Mooijaart in de stad.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Bevallen van eene *DOCHTER* J. E. DE MAEGHT 'Fedder.

BANJERMASSING, 9 *Augustus* 1858. (855)

STERFGEVALLEN.

Heden overleed mijn geliefde echtgenoot FRANCISCUS WESSELS, in den ouderdom van 39 jaren, mij nalatende twee kinderen, die nog te jong zijn om hun verlies te beseffen. (854)

SOERABAYA, A. L. WESSELS,
25 *Augustus* 1858. *Geb. van Hooft.*

gen gepronkt had, in de bank van leening. De vooruitzigten waren donker: de werkmand bevatte nog slechts werk voor een paar dagen: wat zou men dan aanvangen? De hongersnood stond op den dorpel van hunne woning. Zij hadden geene hulpbronnen. Zou Felicie zich en hare moeder uit den nood redden, door aan Jacques gehoor te geven? O neen; zij beefde voor dit denkbeeld terug. Nog bezigden zij hunne naalden, welke weldra, bij gebrek aan arbeid, ongebruikt zouden moeten liggen. Beide vrouwen plengden menigen traan, en schreiden hare oogen rood, zonder daardoor hare smart te lenigen. De zon ging onder. De dag was voor haar voorbij, daar zij geene kaars hadden, om aan te steken, ten einde den werktijd te verlengen. Eensklaps hoorden zij iemand met vluggen tred de trappen bekiimmen. De boven. komende trok met geweld aan de schel.

Wie kon op dit uur tot haar komen? Zij zagen elkaâr met bedeesde blikken aan. Eindelijk stond de weduwe op, om de deur te openen, en zeide zeer bedaard: „Men zal zeker verkeerd zijn. Het is ongetwijfeld een vreemdeling, die bij onze buren moet wezen. Of," riep zij met blijdschap, „wie weet! Het kan onze goede vriendin Blanche wel zijn, die ons werk komt brengen." De laatste hoop vervrolijkte het hart der weduwe dermate, dat zij aanstonds naar de deur snelde.

Naauwelijks had zij die geopend, of een rijzig man stormde het vertrek binnen. Eer de weduwe, die op zijn gezigt zeer ontsteld was geworden, tot zichzelve was gekomen, had de persoon aan de zijde van hare dochter plaats genomen, en riep haar met heftigheid toe:

„Verleen toch het oor aan mijne woorden, Félicie! Ik kan uwe koelheid niet langer verdragen. Zeg mij toch, zeg mij toch, dat gij de mijne wilt zijn! Of haat gij mij zoozeer, dat gij armoede en gebrek verkiest boven mijne liefde? Neen, neen, eens bekendet gij, dat gij mij beminndet. Hoewel gij ook mijne boodschappen met verontwaardiging afweest, en mijne brieven onbeantwoord liet, zult gij toch mij, nu ik zelf gekomen ben, om mijne eigene zaak te bepleiten, niet van u stooten. Félicie! zeg mij, dat gij uwe jeugd niet met zwoegen en slaven wilt doorbrengen, en u wacht een huis, waarin weelde en overvloed heerschen."

Vergeefs echter wachtte hij een antwoord. De hand van het bevende meisje was in de zijne besloten, want zij had geen kracht genoeg, om die terug te trekken; hare oogen waren strak op hem gevestigd, maar zij was geheel bewusteloos. De hooge blos, die hare wangen tot hiertoe overtogen had, verdween, en maakte plaats voor eene doodelijk bleekheid. De weduwe zweeg: zij was te zeer verontwaardigd.

„Blijft gij nog in uwe weigering volharden?" riep Jacques, die te vergeefs van de loodkleurige lippen van het arme meisje een antwoord verwachtte. — O, zij had hem zoo lief gehad, en had hem nog zoo lief; en, had zij de inspraak van haar liefdevol, teeder hart gevolgd, dan had zij zich met uitdrukkingen van de vurigste liefde aan zijne borst geworpen. Maar zij besefte en begreep te regt, dat zij de inspraak van haar hart moest wederstreven, en dat zij, in dit uur van beproeving vallende — voor altijd verloren was.

„Och," riep Jacques, haar met de teederste blikken aanziende, „och, zeg mij alleen, voor dat gij mij tot ellende en vertwijfeling doemt, zeg mij slechts, dat gij mij eens bemind hebt. Stoot mij toch niet van u voor gij mij hebt verzekerd, dat gij geenszins met mijne liefde den spot dreeft! Waarlijk, dit ten minste is slechts eene kleine beantwoording aan eene liefde, zoo opregt en vurig als het mijne: en dan zal ik u verlaten, om een waardiger hart op te sporen, ten einde het te verbrijzelen, zoo als gij het mijne deedt."

„Mijnheer!" sprak het ontroerde meisje, terwijl zij van haren stoel opstond en zich van hem losrukte, „dit alles is erger dan spotternij. Toen gij mij voor de eerste maal zaagt, vondt gij mij gelukkig en tevreden: arm was ik, wel is waar — maar toch niet rampzalig; want ik wist toen nog niet, dat de armoede, met al de ontberingen, welke zij na zich sleept, de deur voor allerlei beleedigingen openstelt. Gij spraakt mij van liefde, en ik luisterde naar uwe woorden; want ik wist niet, dat de liefde, waarvan gij mij spraakt, mij van mijne eer kon berooven. Ik beminde u. Ik wil uwer hartelooze ijdelheid dezen nietigen triomf niet ontzeggen. Och, waarom, waarom, Mijnheer Jacques!" vervolgde zij op teederder toon, terwijl heete tranen langs hare bleeke wangen biggelden, en de zuivere, eenvoudige welsprekendheid van een onschuldig hart eensklaps op hare lippen kwam, „waarom dreeft gij den spot met een hart, dat gij door zooveel teederheid wont, om het met zooveel wreedheid te verbrijzelen? Want mijn hart is verbrijzeld, Mijnheer Jacques!" — „Gij kent mij te weinig, lieve Félicie!" hernam de trotsche Jacques; „ik ben de persoon niet, die ik schijn. Ware ik inderdaad de man, waarvoor ik bij Vigneron doorga, dan zou ik u ten huwelijk hebben gevraagd, zonder uw gevoel te kwetsen door voorstellen, waartoe mijn stand in de maatschappij mij, als het ware, noodzaakt. Wie ik dan ook ben, moet u onverschillig zijn; dit echter ben ik mijzelven en u verpligt te zeggen, dat ik u niet vraag om met mij op een solderkamertje een leven te deelen, vol van ontbering en kommer. Ik kan u alles geven, lieve Félicie! wat uwe

VENDUTIE VAN EEN HUIS.

Op Vrijdag den 3den September 1858.

Zal de ondergeteekende, ter plaatse alwaar het perceel gelegen is, des morgens ten tien ure, publiek verkoopen, het hem in eigendom toebehoorende en door hem bewoonde HUIS, voorzien van zes kamers en een ruim erf, gelegen in de Overvaart Straat.

Hetzelve zal van den 27sten dezer, voor gadinghebbenden te bezigtigen zijn.

(840) C. G. BURGEMEESTRE.

VENDUTIE,

tegen 2°/o vendusalaris,

Op Zaturdag den 4den dezer.

In de pakhuizen aan de *Kaliemaas* van, 200 PAARDEN, per **RESGIL HAIR,** na eene voorspoedige reize aangebragt van BIMA.

SOERABAYA, ADAM & CO.
1 *September* 1858. (867)

VENDUTIE.

Op Maandag den 6den September aanstaande, des morgens ten half negen ure, zullen door den ondergeteekende, bij wege van executie, voor zijn kantoor, gelegen in de *Zoete-Steeg* alhier, en door tusschenkomst van het vendu-kantoor te Soerabaya, publiek worden verkocht, de HANDELS GOEDEREN van den Chinees KWEE TJING, en zulks ten verzoeke van den advocaat en procureur MR. A. MANGELAAR MEERTENS, handelende voor en namens den Chinees OEN SIAU.

De Deurwaarder bij den Raad van Justitie te Soerabaya.

(846) **F. MOOIJAART.**

VENDUTIE

Op Dingsdag den 7den September 1858.

In de lokalen van D. D. VAN BOECKHOLTZ, zal voor rekening van belanghebbenden ter verkoop aangeboden worden, eene BELANGRIJKE PARTIJ GOEDEREN, welke tot sluiting van facturen grootendeels zonder reserve zullen worden verkocht, als:

12 SCHILDERIJEN in OLIE-VERF van bekende Meesters, MAHONYHOUTEN AMEUBLEMENT en SPIEGELS, BRONZEN KROONEN, TAFEL-, HANG- en MUURLAMPEN, INKTKOKERS, PRESSES PAPIER en NACHTSCHERMEN, FIJN GEWERKTE PLEETEN SERVIESEN, BLIKKEN KANTOORLAMPEN, MUURFONTIJNTJES, PRESENTEER BLADEN en TROMMELTJES in FIJN LAKWERK, KOPEREN LAMPJES en SLOTEN, IJZEREN VIJLEN, SLOTEN en KURKETREKKERS, DIVERSE GOED GESORTEERDE PROVISIEN, FIJNE WIJNEN, SELTSER WATER en BIER, ABSINTHE, etc.

Alsmede verder goederen, die ter verkoop aangeboden zullen worden; alles een dag te voren te bezigtigen. (850)

NB. Geene goederen kunnen bijgebragt worden.

VENDUTIE.

Op Woensdag den 8sten September

BIJ

ASSCHENBERGH & CO,

VAN

Eene collectie OLIE-VERW SCHILDERIJEN waaronder goede Copieën naar beroemde meesters. MEDAILLON SCHILDERIJEN, naar den laatsten smaak. Eenige GOUDWERKEN, MAHONIJHOUTEN TAFELS, CONSOLES, KNAPEN met en zonder marmeren bladen, een MAHONIJHOUTEN LEDIKANT, Verschillende nette MEUBELEN, MUUR en MODERATEUR-LAMPEN. Eene partij GROENTEBLIKKEN bij kleine kavelingen, en hetgeen verder zal worden te voorschijn gebragt.

Alles daags te voren te bezigtigen. (870)

AANKONDIGING VAN EENEN EXECUTORIALEN VERKOOP.

Op Maandag den dertienden September 1800 acht en vijftig, des morgens ten half negen ure, zal te *Grissee*, voor het woonhuis van de Maleische vrouw INTJE SIAM, gelegen in de kampong *Petjakran*, door den ondergeteekende, en door tusschenkomst van het vendu-kantoor te *Grissee*, aan den meestbiedende of hoogst afmijnende worden verkocht:

Een vijfde gedeelte van zeker ERF met het daarop staande steenen met pannen gedekte HUIS en BIJGEBOUWEN, gelegen in de voormelde kampong, blok No. 1, bij de verponding geregistreerd onder No. 380, aangeslagen voor *f* 6000, in eigendom toebehoorende aan de Maleische vrouw INTJE SIAM, huisvrouw van wijlen den Arabier SECH OSMAN BIN SALIM BAHASOAN, zonder beroep, wonende, te *Grissee*.

Deze verkoop geschiedt ten verzoeke van C. A. F. LOTH, gepensioneerd zoutverkooppakhuismeester, wonende te *Grissee*, die ten deze domicilie heeft gekozen ten kantore van den Advokaat en Procureur Mr. JAN ALBERTUS KOOIJMAN, gelegen in de Chineesche kamp te Soerabaya, uit krachte van de in executorialen vorm uitgegevene grosse van eene schuldkennis op den 19den September 1855 onder No. 4 gepasseerd voor GERARD JAN VAN DER TUUK, kontroleur der landelijke inkomsten en kultures der tweede klasse in de afdeeling *Grissee*, tijdelijk belast met het bestuur dier afdeeling, ten einde betaling te erlangen eener som van *f* 2500, zijnde het bedrag van gezegde schuldkennis, behalven de interessen en verdere kosten van executie, ten lasten van voormelde INTJE SIAM; zijnde bij meergenoemde schuldkennis gemeld een vijfde aandeel voor deze schuld verbonden.

LASTEN.

Een hijpotheek onder tweede verband, ten behoeven van vrouwe J. C. F. LOTH, weduwe van wijlen P. DIJSERINCK, groot per resto *f* 2500.— Recepis, met de renten ad één procent 's maands.

Het voormeld een vijfde aandeel wordt ingezet door den executant op eene somma van *f* 100.

De deurwaarder bij den Raad van Justitie te Soerabaya,

(859) C. F. DAMWIJK.

De ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat op *Woensdag den 15den September* te *Podjok*, publiek zullen worden verkocht **2073 Stuks onverkocht gebleven afgekeurde Gouvernements Houtwerken.**

De vendumeester te Grissee,

(868) W. CASTENS.

VENDUTIE

Op Zaturdag den 18den September 1858.

Voor het afdeelings militair Kleeding-Magazijn, van BUITEN MODEL GERAAKTE OFFICIERS en DIVERSE ANDERE GOEDEREN.

De Onder-Intendant der 2de klasse in de 3de militaire Afdeeling op Java.

(861) Hk. VEMER.

VENDUTIE.

Op Zaturdag den 25sten September 1858.

Zal te *Grissee* publiek worden verkocht, het tot den faillieten boedel van den alhier wonenden Arabier SECH OEMAR BIN OSMAN BAHASOAN, behoorende 372½/552 aandeel in het gekoperd barkschip **ATIAT RACHMAN**, groot 238 lasten, met TUIG en INVENTARIS, zoo als het thans op de reede van *Grissee* is liggende.

Het vorenstaande aandeel is verbonden bij den Heer B. J. VAN ECK te *Soerabaya* voor *f* 40,000.

GRISSEE, *De Agenten der Soerabayasche*
20 *Augustus* 1858. *boedelkamer van Grissee,*
(834) D. W. VAN HUTTEN.
W. TAWARIS.

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR BATAVIA DIREKT

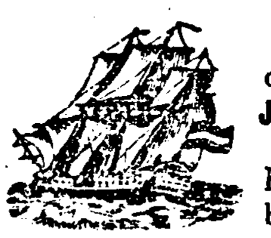

Wordt aangeboden met het Nederlandsch kampanje schip **JOHANNES HENDRIKUS FERDINAND.** KAPT. J. H. LODEWIJKS, hebbende ruime en zeer comfortabele hutten aan boord, en is voorzien van eene groote badkamer. Het vertrek is van hier voorloopig bepaald op *den 8sten September a. s.*

Nadere Informatien zijn te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Marine Hotel*, of bij

De Agenten,

(857) FRASER EATON & CO.

VRACHT EN PASSAGE

NAAR PADANG VIA SUMANAP

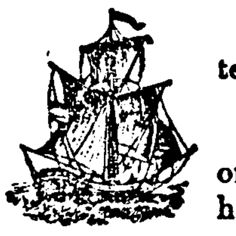

Wordt aangeboden met het uitmuntend ingerigt Nederl. schip. **METALEN KRUIS,** KAPT. ZUURDEEG, om in het begin van September van hier te vertrekken.

Nadere informatiën bij

De Agenten,

(849) SCHIMMELPENNINCK & CO.

onschuldige ijdelheid kan begeeren, of uwe schoonheid eischen van een minnend hart. Ik kan goud en edelgesteenten in uw schoot uitstorten, en u een leven verzekeren van weelde en vermaak. Bedenk dit toch, Félicie! Ik zweer u, dat ik de zuivere waarheid spreek." — „Ik dank u wel, Mijnheer!" zeide het schoone meisje, met eene fierheid, welke een nieuwen glans en luister aan hare bekoorlijkheden bijzette, en terwijl er in hare stem iets gramstorigs was op te merken, hetwelk alle hoop moest vernietigen. „Ik dank u wel, dat gij mij door deze bekentenis in staat gesteld hebt, om zelfs het laatste gevoel van zwakheid, waardoor mijn hart nog aan u verbonden was, te boven te kunnen komen. ware het mij mogelijk geweest, om de goede beginselen, welke mij van der jeugd aan zijn ingescherpt geworden, inderdaad aan mijne liefde ten offer te brengen, dan had ik dit alleen kunnen doen door de bewustheid, dat ik uw lot door mijnen arbeid had kunnen verligten. Ik luisterde naar uwe liefdeverklaring, daar ik meende, dat wij tot denzelfden stand in de maatschappij behoorden. Dit, zegt gij, is geenszins het geval. Gij hebt mij verkeerd beoordeeld Ik vergeef u dit.

„Maar laat ons than scheiden en elkander vergeten. Bespaar mij de schaamte van te gewagen van aanbiedingen welke, zoo ik ze aanneem, mij van uwe liefde moesten verzekeren, maar die mij tevens overtuigen zouden, dat ik geen aanspraak meer kon maken op uwe hoogachting." —„En gij wilt uwe moeder aan het gebrek ter prooije laten, wanneer gij haar van eenen gerusten, gemakkelijken ouden dag kondet verzekeren?" — „Ik zal voor haar arbeiden!" was het gereede antwoord. „Zij zou niets willen aannemen van den prijs, waarvoor haar kind hare eer had verkocht." — „Ik smeek u nog eens, om toch na te denken!" riep de jongman met forsche stem. „Gij zijt bijne geldeloos. Twee hulpelooze vrouwen, zonder vrienden of geld in de wereld! Daarbij ontbreekt het u nog, naar ik vernomen heb, aan werk. Hoe zult gij dan bij voortduring in uwe behoeften kunnen voorzien? Op wien hoopt gij?"

Felicie sloeg hare oogen hemelwaarts. Die blik drong door tot in het binnenste van den jongman. Hij wierp zich neder op een stoel. Diepe stilte heerschte in het vertrek. Daarop wendde Jacques zich tot de weduwe, en zeide met ernst:

„Gij *Madame!* kent de bitterheid en het verschrikkelijke der armoede. Ik beroep mij op u. Ik zal u een gemakkelijken en blijden ouden dag weten te verschaffen. Geef mij uwe dochter!" — „En *ik* zou de eer mijner lieve Félicie verkoopen voor een zoogenaamden goeden ouden dag? Neen, mijn brood zou veranderen in vergift, en ik zou mijn rein, engelachtig kind voortaan niet meer kunnen aanzien, dan met verachting, wanhoop en berouw. Vertrek, Mijnheer! Mijne dochter heeft u reeds gezegd, dat gij ons verkeerd beoordeeld hebt. Wie gij ook zijt, gij moet nog leeren, dat ook de arme fier kan zijn." — „Félicie!" riep de jongman, haar nog eens te voet vallende, „gij hebt mijnen trots overwonnen. Vergeef mij mijne zelfzuchtige ijdelheid en de beleedigingen, welke ik uwe onschuldige, reine liefde heb aangedaan! Vergeef, o vergeef, dat ik u ooit tot oneer heb zoeken te verleiden! Zonder u kan ik niet leven. Ik zweer u, dat ik zoo gij mij het verledene wilt vergeven, tot mijne wettige vrouw zal nemen, en u trouw zal blijven tot in den dood. — Spreek toch een goed woord voor mij, moeder!" vervolgde hij smeekend, want het afgewend gelaat van Félicie en het gesnik der weduwe maakten hem nog ernstiger. „Smeek haar mij te willen vergeven en te vertrouwen op mijn woord. Mijn dwaze hoogmoed is verbroken door hare reineonschuld. Ik zal u tot zoon strekken in uwe hooge jaren, en haar — o, Félicie! moet ik nog zeggen, wat ik voor *u* zal zijn?"

Nu viel het meisje in de armen van haren berouwhebbenden minnaar. De moeder weende tranen van vreugde, terwijl zij over beiden de handen zegenend uitstrekte.

Zes weken later was het kraampje in den *Temple* bezet door eene gewezene linnennaaister, van wier geschiedenis wij niets bijzonders weten. De oudste zoon van den hooghartigen Markies *** had eene *mésalliance* aangegaan, waardoor hij zich de verontwaardiging en het ongenoegen van al zijne adelijke betrekkingen had op den hals gehaald. Na de voltrekking van den echt was hij met zijne Félicie naar Napels vertrokken, waar hij in ballingschap eenigen tijd moest doorbrengen, tot dat zijn hooggeplaatste vader hem eene diplomatische betrekking had weten te verschaffen aan het hof van Petersburg.

Onze jonggehuwden bragten twee jaren door in het rijk van den Czaar. Na het overlijden van den ouden Markies keerden zij naar Parijs terug. Nadat de echtgenoot van onze lieve Félicie zijn erfdeel in bezit had genomen, nam hij de betrekking van gezant aan het hof van *** aan, en onderscheidde zich door zijne talenten en de wijsheid, waarmede hij zijne zending volbragt. De jonge, schoone Markiese genoot de algemeene achting en bewondering door de waardigheid en liefttaligheid, welke haar in de moeijelijke rol van ambassadrice onderscheidden.

(*Redactie.*)

NAAR ROTTERDAM

Zal in het einde dezer maand vertrekken, het snelzeilend gekoperd Nederlandsch barkschip
AMBOINA,
Kapt. W. H. RUSMAN.
Dit schip, ten prachtigste voor den overvoer van passagiers ingerigt, vaart eenen geëxamineerden geneesheer, terwijl zich tevens eene melkgevende koe aan boord bevindt.

Nadere informatien en inzage van het plan van dien bodem zijn te bekomen bij de Heeren KEIJNST & VINJU te *Batavia* en alhier bij

(863) ANEMAET & CO.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG

KAPT. ROSEBOOM,

Vertrekt op *Woensdag den 8sten a. s.* naar BATAVIA via SAMARANG. Adres bij

De Agenten

(874) B. KOPERSMIT & CO.

HET STOOMSCHIP AMBON,

KAPT. HUGENHOLTZ,

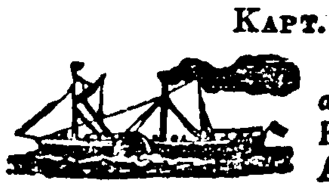

Vertrekt op *Zondag den 12den a. s.* naar MACASSER, TIMOR KOEPANG en de MOLUKKOS. Adres bij

De Agenten

(875) B. KOPERSMIT & CO.

De heer C. G. VAN HAEFTEN heeft de generale volmagt van

SOERABAYA, ANEMAET & CO.
1 *September* 1858. (876)

De veearts VAN DER WEIJDE, van eene dienstreis alhier teruggekeerd, belast zich weder met particuliere praktijk. (852)

WORDT GEVRAAGD

Een KLERK, op een salaris naar bekwaamheden.
Brieven franco, Lett. T. aan het bureau van dit blad. (877)

Men verlangt op eene suiker-fabriek in de nabijheid van *Tagal*, eene BONNE van middelbaren leeftijd, ter verzorging van *twee* zeer jonge kinderen.

Adres onder L[r]. L aan de uitgevers van dit blad. (871)

De ondergeteekende beveelt zich aan tot het REPAREREN, SCHILDEREN en BEKLEEDEN VAN RIJTUIGEN. (872)

Kaliemaas, **A. LEDEBOER Fz.**

TE HUUR

Een HUIS, op *Koepang*, onmiddelijk te aanvaarden.
Te bevragen bij de uitgevers van dit blad.
(853)

TE HUUR

Een HUIS in de *Gatottan*, te aanvaarden den 1sten September, te bevragen bij de uitgevers dezer. (858)

TE KOOP

VERGLAASDE en ONVERGLAASDE EUROPESCHE en ONVERGLAASDE CHINESCHE VLOERSTEENEN van verschillende dimensiën bij

(873) **J. F. POLACK.**

LORGNON LONGUE-VUE

DIT:

LONGUE-VUE NAPOLEON III.

VERKRIJGBAAR bij

(865) E. FUHRI & CO.

EENE SIERLIJKE MYLORD.
EENE NIEUWE RUIME PALANQUIN.
EEN PRACHTIG ZWART SANDELWOOD RIJPAARD. Te bevragen bij

(869) **ASSCHENBERGH & CO.**

MARINE METAAL

EN

HUIDSPIJKERS

(878) Bij **J. LLOYD & CO.**

VERKRIJGBAAR

BIJ

E. FUHRI & CO.

PAPIER SANS FIN.
KINDER-BOUWDOOZEN.
SPEELGOED in doozen en in koffers, voor de reis geschikt.
ELASTIEKE BALLEN.
GROEN GORDIJNLINNEN voor vensters.
SCHILDERIJ-LIJSTEN bij de voetmaat.
TOWNSENDS SARSAPARILLEN.
AMERIKAANSCHE STAANDE en MUURKLOKKEN, loopende 8 dagen met en zonder wekker.
DOMINO SPELLEN.
SCHIMMELSPELLEN.
GOUDEN en ZILVEREN HOROLOGIEN.
FRAAIJE INKTKOKERS.
CHINESCHE VOORWERPEN in ivoor en bamboe kunstig itgesneden.
BENZINE COLLAS voor vetvlekken.
CHINESCHE WAAIJERS.
GOUDEN BRELOQUES.
TOOVERLANTAARNS.
COPIEER PERSEN.
KARTONNEN DOOSJES.
DIAMOND PENS.
GUITAARSNAREN gesorteerd.
TRICTAC BORDEN, enz. (862)

PAS ONTVANGEN.

WATER CRACKERS.
ABSINTHE SUISSE de *Pernod.*
JAPANSCHE ZAKIJ.
WESTPHAALSCHE WORSTEN, bij

(856) **DE STURLER & FAGNOTTI.**

BETT'S PATENT PORTABLE GLOBE.

(866) E. FUHRI & CO.

LOGE DE VRIENDSCHAP

Receptie in den derden Graad.

Vrijdag den 3den September 1858.

Des avonds ten 7 ure, in het Loge-gebouw.

J. HAGEMAN Jcz.
(864) *Secretaris.*

SOCIETEIT CONCORDIA.

THÉ-DANSANT.

Op Zaturdag den 4den September 1858.

De Secretaris,
(860) STOELMAN.

LOTEN

VAN DE **236STE**

NEDERLANDSCHE STAATS LOTERIJ

VAN

GEBR. POLAK DANIELS EN MELCHIOR WIJT & ZONEN.

Te *'s Gravenhage* en te *Rotterdam.*

Terstond te bekomen bij de ondergeteekenden, tegen de navolgende prijzen:

Een heel	lot. . . . . . . *f*	100.—
Een half	lot. . . . . „	50.—
Een vijfde	lot. . . . . „	20.—
Een tiende	lot. . . . . „	10.—

VIJF geheele loten te gelijk nemende, krijgt men een half lot als premie.

Van den uitslag der trekking zal in den *Oostpost* melding worden gemaakt.

De trekking lijsten der eerste klasse worden met de eerste mail in deze maand alhier verwacht.

(742) E. FUHRI & CO.

SOERABAYA, den 2den September 1858.

Vrijdag den 27sten Augustus jl. had er op de suikerfabriek Krian een droevig ongeluk plaats.

De mandoor Pa Soedak, bezig zijnde den as van den molen van olie te voorzien, werd met het in volle beweging zijnde waterrad medegesleept, met dat ongelukkig gevolg, dat hij geheel werd verbrijzeld.

BATAVIA, 28 *Aug.* Sedert de aankomst der laatste landmailbrieven, verspreidt zich hier het gerucht, dat in Nederland belangrijke benoemingen op til zouden zijn. Men wil namelijk weten, dat de heer Rochussen tot gezant te Parijs, de heer Duijmaer van Twist tot Minister van koloniën en de heer Van Zuilen van Nijevelt tot Gouverneur Generaal van Ned. Indië zouden benoemd worden. Wij hopen, dat de verspreiders van zoodanige berigten zich te voren wel van de waarheidsliefde hunner brennen zullen overtuigen en waarschuwen tegen ligtvaardig geloof.

— Kapitein Strömberg van het Zweedsche schip *Australië* berigt, dat hij het Zweedsche schip *Magda*, van welks vermoedelijk vergaan wij in ons nommer van 21 Augustus ll. melding maakten, den 28sten Mei Torresstraat heeft zien passeren, en den volgenden dag, aan deze zijde van genoemde straat met alle zeilen in top heeft ontwaard. Het is dus te vermoeden, dat genoemd vaartuig, lekkaadje bekomen hebbende, in een der kleine havens van Australië is binnen geloopen.

— De djoeragan van eene praauw sampan, van Sumanap, verhaalt, dat hij gisteren avond, van Pondoktenga komende met eene lading brandhout, op de hoogte van Tandjoeng-priok, een hevigen storm van sterken stroom vergezeld, heeft doorgestaan, waardoor de praauw omgeslagen en met de lading is gezonken, bij welk ongeluk echter geene menschenlevens te betreuren zijn. (*Java Bode.*)

ENGELAND.

De *Leviathan* is weder herdoopt en heeft zijnen eersten naam, de *Great Eastern* teruggekregen. — Hoewel men er geene reden voor heeft gegeven is deze verandering toch waarschijnlijk het gevolg daarvan dat de zeer vrome gemeente een lang artikel in een der nieuwsbladen heeft doen plaatsen, waarin werd beweerd dat het schip onder zulk eenen goddeloozen naam onmogelijk gelukkig kon zijn, en dat de moeijelijkheden, die men had ondervonden bij het te water brengen van het vaartuig, niet anders waren geweest dan een gevolg van den vloek des hemels wegens dien naam van *Leviathan*. Dewijl er nu nog omstreeks twee en een half millioen gulden moeten worden opgenomen om het gevaarte te voltooijen, en eene poging, om die som in aandeelen bij wijze van leening magtig te worden, is mislukt, heeft de directie der maatschappij goedgevonden, om het schip niet de *Leviathan* te noemen, ten einde de rijken onder de uiterst vromen n et aan de mogelijkheid eener gelukkige vaart te doen twijfelen. — Als men zulke zaken ziet gebeuren en zulke redeneringen leest in de couranten eener natie, die zich den schijn wil geven als stond dezelve aan het hoofd der beschaving, dan vraagt men onwillekeurig: „Hoe verre zijn wij gevorderd sedert de dagen van Gideon?"

— De poging om den Atlantischen onderzeeschen telegraaf-kabel te leggen is weder mislukt. Het schijnt dat een zware storm, die de beide met kabel beladene schepen teisterde, de oorzaak van deze mislukking is. — Nadat de beide vaartuigen elkander op de bepaalde hoogte, midden in den oceaan hadden ontmoet, werden de beide kabels aan elkander verbonden, doch toen er eene lengte van omstreeks honderd vijftig mijlen was afgewonden, brak de kabel. — Het Amerikaansche schip is reeds te Cork teruggekomen, doch van de *Agamemnon* was nog niets gehoord, en maakte men zich ongerust omtrent haar behoud.

Een ander berigt zegt dat er vijfhonderd mijlen van den kabel zijn verloren, en de *Times* stelt voor, om de *Great Eastern*, vroeger de *Leviathan*, voor de nieuwe proef te bezigen.

— In den *Falkirk Herald* leest men: Onze gezondheidsinspecteur vond, op zijne rondwandeling door de achterbuurten onzer stad, in een verblijf van weinige vierkante voeten, het volgende bijeen: acht varkens, twee honden, een aantal hoenders, verscheidene katten en een man en vrouw. In dit vertrek was wel eene kleine afscheiding voor de varkens, doch dit belette niet, dat zij de geheele ruimte tot hunne beschikking hadden. Deze zonderlinge familie was over het geheel tevreden en gelukkig; alleen was de vraatzucht der varkens lastig, waardoor de man en vrouw genoodzaakt waren op een stoel te gaan staan, wanneer zij hunne spijzen souden nuttigen!

FRANKRIJK.

Uit het verslag van de directie der openbare *armverzorging* te Parijs aan den gemeenteraad uitgebragt, blijkt dat er over 1855 bedeeld werden een totaal van 69.424 behoeftigen, hetgeen bij eene bevolking van 1.151,000 sielen, eene proportie daarstelt van 1 bedeelde op de 16 zielen, of ca. 6 pCt. der bevolking.

Er is hieromtrent eene merkbare verbetering over de twintig laatste jaren te bespeuren: men bevond nl.:

		bevolk.	bedeelden		bed.	inw.
In 1835	op	770.000	62.000	of Ca.	1	op 12
„ 1841	„	884.000	66.000	„ „	1	op 13
„ 1847	„	1034.000	74.000	„ „	1	op 13
„ 1853	„	1053.000	65.000	„ „	1	op 16

De bedeelden zijn hier nl. diegenen die op de Bureaux de Bienfaisance zijn ingescheven. In 1856 ontvingen zij door de officieele bedeeling een totaal van fr. 8 262.000, zoo in geld als in natura; daarbij is door particuliere weldadigheid, maatschappijen enz. een bedrag van minstens 2 millioen fr. uitgedeeld.

De 69424 bedeelden in 1856 vormden 29630 familiën, nl. 15000 mannen, 26000 vrouwen en 28000 kinderen.

Een nieuw bewijs hoe de groote steden aantrekkingspunten voor vreemde armoede daarstellen, vindt men wederom in dit verslag, daar van 29600 gezinnen slechts 7300 Parijzenaars waren; de overige waren of uit de provinciën, of vreemdelingen.

Van de hoofden der bedeelde gezinnen was ca. de helft. 14200, boven de zestig jaren.

— Het dagblad *le Constitutionnel* behelsde onlangs een uittreksel uit een verslag van den secretaris der commissie, welke in het jaar 1855 door den minister van openbare werken is benoemd, om na te gaan aan welke oorzaken de *ongelukken op spoorwegen* moeten worden toegeschreven, en welke middelen kunnen worden aangewend om die te voorkomen. Volgens dat verslag zijn in Frankrijk, van 7 September 1835, den dag, op welken de eerste spoorweg is geopend, tot op 31 December 1854, 513 ongelukken voorgevallen, waarvan 274 het gevolg zijn van ontsporing, en 239 van het tegen elkander stooten van wagens. Als men bij het getal der personen die bij deze ongelukken zijn gedood of gekwetst, optelt het aanzienlijk getal personen die door eigene onvoorzigtigheid ongemak hebben geleden, dan verkrijgt men eene uitkomst van 2374 slagtoffers, zoo dooden als gekwetsten. Uit de verslagen betreffende dergelijke ongelukken in naburige Staten, blijkt, dat zij veel talrijker zijn in Engeland dan in Frankrijk, doch ook veel talrijker in Frankrijk, dan in Pruissen en in Belgie. Wat de meerdere veiligheid aangaat, die velen willen toekennen aan de vroegere middelen van vervoer, dit punt schijnt allezins betwistbaar te zijn. Uit de statistieke bescheiden der onheilen, welke in een tijdsverloop van tien jaren zijn voorgevallen in de dienst der twee groote maatschappijen der messageries françaises, moet worden afgeleid, blijkens dit verslag, dat het getal dooden en gekwetsten (in verhouding tot het getal der reizigers) nagenoeg even groot is als dat der slagtoffers op de spoorwegen.

— De *handel* in Frankrijk blijft in diepe magteloosheid, en het schijnt dat de crisis van verleden jaar, zoo zij minder hevig in Frankrijk woedde, zooveel te langer zal gevoeld worden.

Is dit toe te schrijven aan ondersteuningen van regeringswegen aan handelshuizen en groote financieële belangen verstrekt, om voor een oogenblik het kwaad te stoppen? zooveel schijnt zeker dat in November en December des vorigen jaars, vernieuwing van wissels en ander handelspapier op uitgebreide schaal heeft plaats gehad, zoowel te Parijs als elders. Het oogenschijnlijke doel dezer uitstellen van betaling was, om eene groote daling in den prijs der artikelen en effecten te voorkomen, en om den handel te vrijwaren voor de groote verliezen indien men plotseling had moeten realiseren. De uitkomst bewees echter ook hier hoe onmagtig dergelijke pogingen zijn om prijzen op te houden. Immers het was genoeg bekend dat groote voorraden aanwezig waren, zoo in Frankrijk als elders, en de koopers bleven dus weg, terwijl het vertrouwen wankelde en er geen vaste markt was; daarbij bleef de consumtie beperkt, terwijl die anders, — zoo men vroeger zij het dan met verlies, had willen loslaten, — door de lagere prijzen zou aangewakkerd zijn. Zoo wordt ook thans het spreekwoord weer bevestigd, dat in den handel „het eerste verlies het beste is."

Niettegenstaande dat alles, gelooft men dat de Fransche handel, eens deze onvermijdelijke verliezen achter den rug hebbende, een goede toekomst te gemoet gaat. De uitbreiding welke de industrie en de handel, vooral door de spoorwegen, in de laatste jaren gekregen hebben, is inderdaad zeer groot, en meermalen mogt men zich verwonderen over de productie-kracht en de ressources van dit zoo vaak geschokte rijk.

In 1847, het laatste jaar vóór de revolutie, bedroeg de waarde der invoeren 1300 millioen fr.; de uitvoeren 1080 millioen fr.

In 1848 vielen beide tot een exceptioneel laag cijfer, doch sedert is de toeneming zeer sterk geweest, zoodat de invoeren in 1856 reeds 2300 millioen fr., en de uitvoeren dat zelfde cijfer bedroegen! In 1857 was de handelsomvang nog grooter, — vooral in de handel met de Ver. Staten van N. Amerika toegenomen, en van daar de verliezen in dat jaar geleden, daar de koopkracht dier Staten, gelijk ook uit de tabellen der overige rijken blijkt, zeer door de crisis is afgenomen.

Wat de financieele toestand van Frankrijk betreft, daarover is men meer in het onzekere, daar de Regering niet alles mededeelt: niets is gevaarlijker dan dit, dewijl onzekerheid tot achterdocht kan leiden. Die landen zijn dan ook financieel het meest solide, alwaar er niets in de algemeene geldzaken plaats vindt, of de Beurs en de overige ingezetenen weten het even goed als de Regering zelve, een toestand die men b. v. in Engeland, en tegenwoordig ook in Nederland aantreft.

De Beurs was gedurende den laatsten tijd zeer gedrukt, schoon er overvloed van geld was, — de 3 pCt. rente stond 10 Junij 69 franc. Op dienzelfden datum heeft de Bank haar disconto van voorschot en met ½ pCt. verlaagd, en op 2½ gesteld, en men verwacht verdere verlaging, terwijl de Bank daarbij zeer gestreng is voor de kwaliteit van het handelspapier hetwelk zij disconteert, om zoodoende gaandeweg tot eene liquidatie en weder gezonden handelstoestand te geraken. Een besluit der regering om aan de spoorweg compagniën een lang verzochte hulp te verleenen, door garantie van 4 pCt. rente voor de obligatien der maatschappijen die thans tot het aanleggen van vele op zich zelve onvoordeelige zijdliniën verpligt zijn, heeft gunstig ter beurze gewerkt.

De aandeelen crédit mob. stonden 10 Julij 602 fr.

Een van de voedsterlingen van het crédit mobilier, de *Compagnie Générale Maritime*, eene groote reederij heeft haar rapport uitgegeven, waarin het verlies over 1856 op 1,936.000 fr. wordt gesteld, en over 1857 op 256,000 fr.

Een verslag over het *Justitiewezen* in 1856, geeft te kennen dat er in dat jaar niet minder dan 4159 nieuwe compagniën in Frankrijk werden opgerigt, waarvan 3063 *en nom collectif*, 616 *en commandite*.

Het kapitaal in deze ondernemingen gestoken, wordt niet genoemd, doch het moet ontzaggelijk geweest zijn, en buitendien begaven de Franschen zich in vele spoorwegen mijnspeculatien in Duitschland, Belgie, Zwitserland, Spanje enz.

Uit hetzelfde verslag blijkt dat het getal faillissementen in 1856 bedroeg 3716, tegen 3540 en 3691 in 1855 en 1854. Met de nog hangende faillissementen van vroeger datum, had de Fransche regtsmagt in 't geheel over 10853 faillissement-zaken uitspraak te doen. Van deze werden 3130 beëindigd door uitdeeling (na voldoening van hypoth. en gepriv. schuld) van 19½ pCt. In 1854 en 1855 was het gemiddeld geweest 26 en 27 pCt.

In 't geheel kwamen in 1856 niet minder dan 214,062 handelszaken voor de regtbanken, en hiervan werden 203,521 door uitspraak beëindigd, hetgeen voorzeker voor de vaardigheid in de bedeeling van handelsregt bewijst.

Een der laatste nommers van de Engelsche *Economist* wijdt een artikel aan den kwijnenden toestand, waarin Frankrijks handel verkeert. Het blad begint met de opmerking, dat de handelscrisis, die in het najaar van 1857 plaats had, wel is waar veel grooter was in Amerika en de Westelijke staten van Europa dan in Frankrijk, maar dit verschijnsel kan ten opzigte van Frankrijk volstrekt geen grond tot gerustelling opleveren, omdat aldaar kunstmiddelen zijn aangewend, om de prijzen der producten staande te houden en omdat er in groote mate het stelsel geheerscht heeft, wissels te prolongeren en aan andere opvorderbare schulden uitstel te verleenen, zonder nog te gewagen van de directe tusschenkomst der regering in handelszaken in het algemeen, met een staatkundig doel, en van de tijdelijke hulp, door de regering aan firma's en bijzondere personen verleend, waardoor het kwaad niet te keer ge gaan, maar slechts verschoven wordt. Men begrijpt ligtelijk dat deze kunstmiddelen niets bewijzen voor een normalen staat van zaken, waartoe toch elke handel vroeg of laat terugkeert. Het resultaat daarvan was dan ook, dat een groote voorraad van goederen opeengehoopt bleef: de kunstmatige pogingen om de prijzen in de hoogte te houden, vernietigden het vertrouwen; de consumtie vermeerderde niet, en de opeenhooping van goederen nam al meer en meer toe, zoodat men zich thans, nu de betalingen niet langer uitgesteld kunnen worden, grooter opofferingen moet laten welgevallen, waaruit op nieuw de waarheid van het oude spreekwoord blijkt: „de eerste schade is de minste schade."

De duur van den schok, dien Frankrijks handel thans ondergaan heeft, zal gedeeltelijk afhangen van de kunstmiddelen, die men verder aanwendt om de onvermijdelijke gevolgen van eene wanverhouding tusschen vraag en aanbod tegen te gaan of te wijzigen. Geen keizerlijk decreet kan hieraan iets afdoen. Laat men echter de zaken aan haren natuurlijken loop over, dan kan men met regt verwachten, dat de bronnen van welvaart, die er in de laatste jaren geopend zijn, aan den handel spoedig haren bloei zullen teruggeven; want hoewel het algemeene gevoelen is, dat de voorspoed voor een groot deel een gevolg is van speculatie, kan het van den andere kant niet ontkend worden, dat de opmerkelijke toename van Frankrijks handel een dieper liggende en wezenlijke oorzaak tot grondslag hebben moet. Het spoorwegnet heeft toch in den laatsten tijd eene groote uitbreiding bekomen en nieuwe bronnen van nijverheid zijn daardoor geopend. In het jaar 1847, dus even vóór de omwenteling, bedroegen de invoeren £ 51,600,000 en de uitvoeren £ 41,960,000. In 1848 daalden, als een gevolg van den staatkundigen toestand, die invoeren tot £ 28.320,000 en de uitvoeren tot £ 37,410,000. Sedert dien tijd nam men evenwel eene snelle toename waar, zoodat in 1856 de in- en uitvoeren eene waarde hebben bedragen van £ 86,360,000 en £ 86 680,000. De reden van de in het oog vallende vermindering van Frankrijks handel in het tegenwoordige jaar, moet toegeschreven worden aan zijne afhankelijkheid van de Amerikaansche markt. Ook onze uitvoeren naar de Vereenigde Staten zijn gedurende de eerste drie maanden van het tegenwoordig jaar gevallen van £ 6,231,000 tot £ 2,565,000; maar door onze vrije handelsstaatkunde, die een groot aantal andere markten voor ons heeft geopend, heeft deze groote vermindering, in vergelijking met Frankrijk, ons minder nadeelen berokkend. De stagnatie van Frankrijks handel is buitendien blijkbaar uit onze uitvoeren naar dat land. Immers bedroegen die in de eerste drie maanden van het vorige jaar £ 1,631,000, terwijl zij in hetzelfde tijdvak van het tegenwoordige jaar slechts £ 1,035,000 hebben bedragen.

Wat den finantieelen toestand van Frankrijk betreft, de berigten daaromtrent luiden zoo tegenstrijdig, dat men er onmogelijk een juist oordeel over kan vellen. Maar ook hier vinden wij bevestigd, hoe nadeelig het is den waren toestand voor het publiek verborgen te houden. Zoodra men niet volledig ingelicht is, wordt de argwaan opgewekt, en het gebrek aan vertrouwen sticht gewoonlijk grootere nadeelen, dan de volledige kennis van den waren toestand in staat is te doen. De Parijsche beurs heeft geruimen tijd doen zien, dat die argwaan bestaat ten opzigte van het openbaar crediet, hetzij dan teregt of ten onregte, en de gevolgen daarvan waren groot. Vreemde staatslieden zouden wel doen, wanneer zij eene les namen bij Engeland voor het beheer van 's lands finantien. Publiciteit is de ziel van het openbaar crediet en onthouding van eene inmenging der regering in handelszaken, is het éénige veilige grondbeginsel. Aan het niet opvolgen van deze twee axioma's moet men het wijten, dat Frankrijks handel en finantien op dezen oogenblik in kwijnenden staat verkeeren.

BELGIE.

Brussel, 26 *Junij*. — Eene der talrijke societeiten alhier heeft in haar reglement van orde eene bepaling opgenomen, welke aan de leden, op straf van boete en voor de tweede maal op straf van ontzegging van het lidmaatschap, verbiedt bij feesten, met uitzondering van gemaskerde bals- en vastenavondvermakelijkheden „dames te introduceren, wier japonnen door derzelver omvang de grenzen der betamelijkheid overschrijden." Het woord *Crinoline* heeft men in dit strenge artikel niet willen opnemen. De commissarissen zijn verantwoordelijk voor alle niet dadelijk belette inbreuken op dit voorschrift, en hebben het regt, om, zonder vorm van proces, de leden, welke die wetsbepaling schenden, de zaal te doen verlaten. Tengevolge dezer stoutmoedige wet heeft een aantal dames hare echgenooten zoeken over te halen het lidmaatschap in die societeit op te zeggen; de meesten hunner hebben zich echter kras gehouden en op eene algemeene vergadering van leden werd met eenparigheid van stemmen besloten, het reglement op staanden voet van kracht te verklaren. Als tegenhanger hiervan kan dienen, dat eene andere societeit bij gelegenheid van een landelijk feest, een eereprijs heeft toegekend aan eene der dames, wier crinoline alles overtrof, wat men tot dusverre nog gezien had. De rok had in doorsnede eene breedte van 2 Ned. el 58 duim.

ITALIE.

Omtrent de uitbarsting van den Vesuvius wordt van Napels het volgende geschreven:

De uitbarsting van den Vesuvius, sedert verscheidene maanden te gemoet gezien en aangekondigd door kenteekenen, welke de wetenschap en de routine niet misleiden, heeft eindelijk plaats gegrepen. Reeds ten vorigen jare had de Vesuvius vlammen, steenen en lava gebraakt, doch in veel geringere hoeveelheid dan thans, en het natuurverschijnsel had zich niet zoo grootsch of liever zoo onrustbarend vertoond als nu het geval is. In de laatste week der maand Mei jl. openden zich negen kraters, die naar alle rigtingen lava uitwerpen. Des nachts schijnt de berg, van Napels gezien, geheel in vuur te staan, en een ontzaggelijke vurige koepel schijnt daarboven te zweven. Wanneer men hier van den berg spreekt, bedoelt men niet alleen den kegel, die meer bijzonder den naam van Vesuvius draagt, maar ook de oude gespleten kegel, welks monden reeds sedert zoo vele eeuwen zijn uitgedoofd, en de tusschenliggende ruimte, het Lavaveld geheeten. De kraters bevinden zich allen aan de zijden van den Vesuvius zelven; maar de lava, welke daaruit vloeit, bedekt het Lavaveld, en omgeeft in zekeren zin de Monte-Somma, zoodat het alles tot een geheel schijnt in een te smelten. Bij dag verhindert de glans des lichts geenzins de vale tinten te onderscheiden der bovendrijvende dampen en van den opstijgenden rook. Om dit schouwspel goed te genieten, moet men den berg beklimmen. Sedert 28 Mei stroomen de nieuwsgierigen onophoudelijk derwaarts. Napolitanen en vreemdelingen wemelen op den rijweg van Resina naar het meteorologisch observatorium. De toortsen der gidsen, de rijtuigen met drie of vier paarden, de muilezels, de nederiger ezelwagens, de voetgangers, die lagchende, zingende, in het Italiaansch, Engelsch, Fransch en alle talen van Europa sprekende en schreeuwende door elkander woelen, die verwarring in het half-duister onder dien lieflijken zuiderhemel: dit alles levert een fraai schouwspel op, wel waardig dat men er eene nacht zijne rust aan opoffert. Een weinig boven het observatorium is men genoodzaakt stand te houden en ter plaatse waar wij ons neêrvleiden, konden wij de handen uitstekende, de nog lauwe brokken daags te voren uitgeworpen lava betasten; de stroom van steen, zwavel en vuur was daar gestuit, om vervolgens eene nieuw rigting in te slaan. Het is niet mogelijk het schouwspel, dat zich hier aan het oog opdeed, te beschrijven. Men stelle zich voor negen stroomen zoo breed als de Rijn, en even snelvlietend, als deze, maar wateren voerende, waaruit gloeijende dampen zich ontlasten, welke de wind, met asch vermengd, naar ons heen dreef; men geve aan deze rivieren een kronkelenden loop, ter lengte van zeven à acht mijlen, welke de holle wegen vult en die herschept in poelen, gelijk aan die, waarin Dante zijne verdoemden dompelde; men luistere naar dat gedruisch, gelijk aan dat van zwaren hagel, welke de dakpannen verbrijzelt, maar veel sterker; men hoore die onderaardsche ontploffingen, welke uit het hart van den berg voorkomen: en dan zal men een zeer flaauw denkbeeld kunnen vormen van den indruk, welken het ontzagwekkende natuurverschijnsel op den toeschouwer maakt. Treffend is het te zien, hoe de boomen binnen weinige seconden door de vlammen worden verteerd. De gloeijende stroom is nog op vrij grooten afstand en reeds verdorren de struiken, boomen en planten; zij krimpen verschroeid ineen, een oogenblik later vliegen zij als lucifers in brand en verteren met dezelfde snelheid. Ontmoet de lava op haren weg een huis, dan verdwijnt het, zoo als waarschijnlijk ook die van Sodom en Gomorrha verdwenen zijn. Den 29sten Mei werden op deze wijze verscheidene steden vernield; de bewoners hadden zich gelukkig nog in tijds kunnen redden. Naast het grootsche vindt men hier ook het schilderachtige. Dit pittoreske is die troep lazzaroni, zittende of liggende naast de struiken, dezen rooken hunne pijpen, genen slapen even rustig, als lagen zij op de marmeren trappen van eene kerk te Napels, anderen weder laten in den heeten wind hunne van zweet doorweekte hemden droogen. En keert men bij het aanbreken van den dag terug, dan verwijlt de blik met bewondering op die schoone heldere golf, met zijne groene eilanden als bezaaid en op de groote stad, zorgeloos gezeten op het graf van eene zeenymph. Er is in de gansche wereld geen panorama, dat met dit is te vergelijken.

Volgens nader berigt uit Napels van 19 Junij schijnt de Vesuvius tot rust te komen, daar de lava nog slechts in onbeduidende stroomen uitvloeit en de vulkaan geene

uiterlijke teekenen meer geeft van inwendige koking of uitbarsting.

INGEZONDEN STUKKEN.

Een onzer lezers heeft opgemerkt, dat men op den 25sten Augustus jl. is begonnen, een der torens van den nieuwen Mohammedaanschen tempel te Soerabaya aftebreken. Deze torens, hoog cirka 75 voeten, zijn in 1842-45 opgetrokken, en werden, — niet zoo als de toren van Pisa, hellend gebouwd, maar regtstandig, op paalwerk, in den drassigen grond geheid. Toen men evenwel digt onder langs den voet van beiden, gragten gegraven had (van wege het verdedigingstelsel der stad), begonnen de torens, — zeer natuurlijk, — te hellen, de zuidelijke tot cirka 3 voeten over de loodlijn. Of nu het wiskunstig bewijs is bijgebragt, dat er gevaar voor omvallen te voorzien was, dan wel of onderaardsche magten vrees hebben aangejaagd, is dien lezer onbekend, hij vermoedt, dat de torens, langs wiskunstigen weg berekend, wel 13 voeten over de loodlijn kunnen hellen, zonder gevaar, en de bekende toren van Pisa, die reeds eenige eeuwen op zijn gemak en zonder vooruit te zien gevaar, door zoo velen bestegen is, moet zelfs ongeveer 15 voeten overhellen. Aardbevingen wijders zijn te Soerabaya voor zoo verre die lezer weet, nooit gevoeld, uitgenomen eene trilling, tijdens de uitbarsting van den Kloed, in 1848, — en deze trilling werd bijna niet opgemerkt.

Redactie.

PERSOONLIJK BESTUUR
TEGEN OVER
NATIONAAL MISBESTUUR.

John Bull prijst immer zich zelf om zijne voortreffelijkheid.— Sam Slick, die geestrijke Schrijver, zegt: „een Engelschman denkt, dat toen Natuur hem had voortgebragt, brak zij de vorm; daar was nooit, daar kan nooit, daar zal nooit een ander gelijk hem zijn." Geene natie heeft meer oorzaak om trotsch te zijn op hare ondernemende Kooplieden en mannen van bezigheid dan Groot Brittanje: maar daarentegen geene natie heeft meerdere redenen om zich te beklagen over de grootste onbekwaamheid harer bestuurders, en te beweenen het gebrek aan doorzicht en talent hetwelk schijnt te heerschen in elk departement van haar Gouvernement. Ambtslieden zonder ambt; Ambten zonder Ambtslieden.

Laat ons nu in overweging nemen het geval van eene persoon welke voor zich zelve eene wereldberoemde faam heeft verworven; wij bedoelen Professor Holloway.

Een krachtbaar middel ter genezing van alle ziekten en kwalen, waaraan de lijdende menschheid is blootgesteld, ontdekt hebbende, heeft hij, door zijne eigene pogingen trapsgewijze maar zeker, zijne genees- en heel-middelen verspreid in alle deelen der bekende wereld. Beginnende met Londen als het middelpunt, heeft hij door volharding, takt en doorzicht (de zekere kenteekenen van een meester geest) zijne Medicijnen doen bekend maken tot de uiterste einden van het Kompas. Het zij men reist naar het noorden, oosten, westen of zuiden, men kan geene Courant in de hand nemen of men vindt daarin de wonderen vermeld die door deze merkwaardige en onvermoeide man bewerkstilligd zijn. Daar is geen geval bekend van een enkel publiek man die ooit tot zulk eene wereld wijde beroemdheid genaderd is als Profesor Holloway.

Wij spreken tegenwoordig niet van zijne Medicijnen, ofschoon wij ontwijfelbare redenen hebben om te geloven dat duizende personen ondervonden hebben dat zij onfeilbaar zijn; maar van de onderneming en bekwaamheid door Professor Holloway aan den dag gelegd in het sijstema van eene volkomene kennis van zaken, en een uitgebreid doorzicht heeft hij gezegepraald, waar duizenden gefaald hebben, het zij door gebrek aan oordeel of door bekrompene vermogens. Neem alzoo in aanmerking het uitgebreide Lees-Museum door den Professor opgerigt in zijn Londen etablissement; daar is in de geheele wereld geen enkel dat met het zijne kan vergeleken worden! Met de meeste regelmatigheid en zorg wordt er ieder buitenlandsch nieuwspapier bewaard en gerangschikt, en zoo volkomen is dat sijstema, dat ieder bezoeker, van uit deze vermenigvuldigde massa van Couranten, dadeijk kan bevredigd worden met eenig uitlandsch nieuwspapier het welk hij mag begeeren, en dat nog wel om niet. Dit Museum, wordt dagelijks door Staatslieden, Kooplieden en Kapitalisten bezocht, welke daar gelegenheid vinden om zich bekend te maken met al wat zij verlangen.

Dus verre wat persoonlijk bestuur betreft. Welk een kontrast levert dit niet op bij het beschouwen van de zware routine gevolgd door het Engelsche Gouvernement! Welk eene schande voor het land, dat zulke ondernemende mannen oplevert, dat deszelfs Staatszaken zoo nalatig, zoo langzaam worden uitgevoerd. Onze Lezers kunnen niet anders dan opmerken dat de voorafgaande regelen in der daad eene krachtige proef opleveren van „Persoonlijk bestuur tegenover Nationaal Misbestuur." — *London People's Paper.*

KORT HANDELS OVERZIGT.

SOERABAYA, 1 *September* 1858.

Invoeren. De handel in *lijnwaden* vertoonde gedurende de afgeloopene maand meerder levendigheid. Door vermeerderde vraag stegen *witte* en *ruwe* goederen belangrijk in prijs; *calicots* en *madapolams* ondervonden verdere prijsverhooging, 5/4 *madapollams* *f* 5,85, 6/4 *f* 7, 7/4 *f* 8, 8/4 *ruw* *f* 7; *engelsche madapollams* ontbrekende en tot verhoogde prijzen gevraagd. *Cambrics* ordinaire soort No. 24. *f* 4,25 à *f* 4,30; *gardeners* No. 24. *f* 4,75.

Hollandsche drills *f* 7,75 à *f* 8, *engelsche drills* *f* 6,25 à *f* 7.

Hollandsche Salempores 6/4 eerste soort *echt indigo blaauw* *f* 10,25.

Metalen met weinig handel.

Zweedsch ijzer *f* 14. *Zweedsch staal* *f* 17; *engelsch staafijzer* *f* 8 à *f* 8½; *spianter* *f* 27.

Lijnolie *f* 17. *Zweedsche teer* *f* 35. *Koolteer* *f* 9.

Hollandsche provisien en dranken met goeden voorraad, *boter* *f* 18 à *f* 14; *genever* *f* 11. *hammen* *f* 10.

Uitvoeren. *Suiker* met veel handel. In de afgeloopene maand werden ruim 60 m. picols omgezet, waarvan een klein gedeelte tot *f* 15½ à *f* 15¾ en het overige tot *f* 16. per picol voor No. 16

Koffij zonder handel. Tot *f* 27 per picol zoude te plaatsen zijn.

Arak tot de verlaagde prijzen met meerdere vraag; eene partij werd tot *f* 50 afgedaan.

Rijst zonder verandering. *Carga* wordt van *f* 100 tot *f* 115 en *witte* tot *f* 140 à *f* 150 aangeboden.

Bevrachtingen door de aankomst van vele vreemde schepen en het langzaam afkomen der producten zeer laag. Hollandsche schepen worden tot *f* 60. voor zware goederen te vergeefs aangeboden.

Wisselkoers. Papier op Nederland 6/m. dato 97% schaars aangeboden.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

S. J. M. Rijckmans geb. Mallet D, Batavia 14 Augustus. — G. A. A. Brouwer geb. Daniels D., Batavia 19 Augustus. — P. J. Eilbracht geb. Tiedeman D., Goenoong Sindoor 19 Augustus.— S. W. Brouerius van Nidek geb. Hartog Z., Menado 1 Julij. — E. J. S. van Oijen geb. Neijs D., Samarang 25 Augustus. — L. F. E Wermuth geb. Klein D., Samarang 25 Augustus.— S. W. Kuis geb. Smith Z., Soerabaya 29 Augustus.— J. E. de Maeght geb. 'Fedder D. Banjermassing 9 Augustus.

Getrouwd:

J. van Lottum met C. W. Wedding, Gombong 30 Junij. — P. van Weelden met W. C. L. Lindemeijer, Batavia 19 Augustus.— J. E. de Bruijn met S. E. de la Rambelje, Batavia 21 Augustus.

Overleden:

G. Geertsema 2de luit· art., op zee 4 Junij.— E. H. P. van Stuwe, 1ste luit. inf. Macasser 5 Augustus.— J. Teunissen, Soerabaya 11. Julij.— De weduwe W. Willems geb. Krijgsman, Probolingo 5 Augustus. — J. J. Dikschei, Macasser 9 Augustus. — G. J. van Capelle 39 j, Batavia 9 Augustus.— M. F. de Jongh Swemer geb. Hecht 24 j., Batavia 19 Augustus.— De weduwe A. C. M. Bik geb. van Lier, Voorburg 29 Junij.— A. van Delden 75 j., Kampen 4 Junij.— F. Wessels 39 j., Soerabaya 25 Augustus.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Chs. Batten. — R. W. Besier. — Jacobus van Boxel.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
Augustus	29	Nederl. Ind	Oosterling.	J. H. Walter.	Banjermassing.
„	—	„ „	Hing Thaij.	Amat.	Balie Beleging.
„	—	Nederlandsche	Amboina.	W. H. Rusman.	Batavia.
„	30	Nederl. Ind.	Banka.	Said Abd. Gadit bin Aloewie Assegaf.	„
„	—	Nederlandsche	Luctor et Emergo.	J Hakker.	„
„	31	Nederl. Ind.	Dennok Bientang Toedjoe.	IJan Soetiong.	Riouw·
„	—	„ „	Risgil Hair.	Sech Osman bin Mohamat Almaskatie.	Biema.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar.*
Augustus	29	Nederl. Ind.	Joedul Barie.	Sech Abd. bin Jaffar bin Magrie.	Banka.
„	—	„ „	Gana Salim.	Sech Abd. Rachm. bin Bakir.	Banjermassing.
„	30	„ „	Al Oosmanie.	Sech Abd Rachman bin Salim Basaib.	Sing. v. Toeb, Pek., Sam. en Batav.
„	—	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Panaroekan via Pasoeroean

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vag.	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Alcor.	F. J. van Oppen.	Onbepaald.	Fraser Eaton & Co.
Fransche	Marie Gabrielle.	Ropers.	Frankrijk.	„ „ „ „
„	Jules Cezard.	Lesergeant.	Frankrijk.	„ „ „ „
Engelsche	Amelia Breillat.	Morris.	Australie.	„ „ „ „
Amerikaansche	Escort.	Pepper.	Ter bevrachting.	„ „ „ „
„	Thatched Magauld.	Baxter.	Nederland.	„ „ „ „
„	Izaak Walton.	Wardle.	New-York.	„ „ „ „
Bremer	Creole.	Krabb.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsche	Mercator.	Van der Woude.	China.	„ „ „ „
„	Johannes Henricus Ferdinand.	Lodewijks.	Golf van Perzie.	„ „ „ „
„	Luctor et Emergo.	Hakker.	Nederland.	„ „ „ „
„	Kortenaar.	Glazener.	„	„ „ „ „
„	Schoon Verbond.	Borcherts.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Elisabeth Antonia.	Jansen.	Nederland.	„ „ „
„	Metalen Kruis.	Zuurdeeg.	„	„ „ „
„	Zaanstroom.	Schaap.	„	„ „ „
Ned. Ind.	Lie Tjin Tik.	Tjia Oen Tap.	In reparatie.	McMillan Marten & Co.
Nederlandsche	Bantam.	B. G. van der Bolck.	Onbepaald.	Ruyl Cramer & Co.
Nederlandsche	Anna Maria Wilhelmina.	Jansen.	Nederland.	B. Kopersmit „ „
Ned. Ind.	Stoomschip Macassar.	Smith.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsche	Economist.	J. C. S. Olivier.	Amsterdam.	P. Kervel „ „

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Madura, Gedeh en Ardjoeno; de schepen Schoon Verbond, Dominion, Marie Gabrielle, de Stad Utrecht, Al Oosmanie, Elizabeth Anthonia, Agamemnon, Metalen Kruis, Zaanstroom, Aalborg, Izaak Walton Thatched Magauld en Jules Cezard; de stoomschepen Banda, Makasser en Ambon; de barken Fathal Ma-än, Saijan Maskoer, Goansion, Johannes Hendrikus Ferdinand, Alcor, Crouch Brothers, Ana Serie, Bacht Mastora, Attiat Toolbarie, Economist, Fathool Madjiet, Abbool Hassim, Sarie Elmashoor, Mercator Sulthan Adam, Oosterling, Amboina, Banka, Luctor et Emergo, en Demok Bientang Toedjoe; de brikken Bantam, en Amelia Breillat; de schoeners Risgil Haer, Bientang Timor, Sarie Tengaroong, Hiatlie Anna Maria Wilhelmina, Lamoerie, Bella en Hing Thaij; de kotter Tedok.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

20 Aug. De Nederl. Ind. schoener *Moestarie*, gezagv. Said Mohamat Alhabassij, van Soerabaya 12 Augustus.

21 Aug. Het Nederl. Ind. schip *Foolkool Hair*, gezagv. Said Moesin bin Abdulla bin Sech Aboebakar, van Samarang 6 Aug.

VERTROKKEN.

20 Aug. De Nederl. Ind. schoener *Mifrejool Moelook*, gezagv Brai, naar Bezoekie; de Nederl. Ind. bark *IJdroesie*, gezagv. Said Abdulla bin Alie Bafagie, naar Batavia.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De kotter Noorsasie; de schoeners Sophia. Maria, Mansoe, Almashoor, Carolina en Moostarie; de bark Djoedool Barie; het schip Foolkool Hair.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 30sten Augustus tot en met den 1sten September 1858.

AANVOER.

Van Banjermassing per het Ned. Ind. schip *Oosterling*, gezagv. J. H. Walter, agent N. H. M.

11710 bossen bindrotting, N. H. M.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Hing Thaij*, gezagv. Intjik Amat, agent Tan Bindjang.

310 picols koffij, 110 picols dendeng, 10 picols was, *f* 800 Spaansche matten, 1450 pakken chin. kommen en borden en kleinigheden, Tan Bindjang.

Van Rotterdam per het Nederl. schip *Amboina*, gezagv. W. H. Rusman, agenten Anemaet & Co.

100,000 stuks metselsteenen, 250 kisten genever, 12 kisten glazen dakpannen, 7 kisten wijn, 50 picols schuitjes tin, 15 kisten meubelen en diversen, Anemaet & Co; 200 vaatjes boter, Order.

Van Riouw en Singapoera per de Ned Ind. bark *Dennok Bientang Toedjoe*, gezagv. Tan Soetiang, agent Tan Bindjang.

1186 krandjangs, 498 zakken gambier, $72^{24}/_{100}$ picols zwarte peper, 1410 pakken borden, 432 stuks aardewerk, 3068 stellen aardewerken, 4 stuks waterpotten, 3 kisten ruwe zijde, 21 pakken gadoong, 69 pakken paijoong, 6 pakken nagelen, 2 pakken laksa, 20 vaatjes rottekruid, 3 vaatjes vischkuiten, 2 kisten medicijn, 3 kisten loodwit, 2 kisten zijden stoffen en ijzer-werk, Tan Bindjang; 8 kisten ruwe zijde, 22 kisten en balen onbekend, 2 krandjangs was, 36 pakken gadoong en medicijn, diverse Arabieren.

UITVOER.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Gana Salim*, gezagv. Sech Abdul Rachman bin Bakir.

1 kist chitzen, Nash; 55 picols suiker, 5 picols koffij en kleinigheden, Gezagvoerder.

Naar Singapore en Batavia per de Ned. Ind. bark *Al Osmanie*, gezagv. Sech Abdul Rachman bin Salim Basaid.

½ picol tamarinde, 1¼ picol aarde-katjang, *f* 3620 sp. matten, diverse Arabieren.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* 16.—
KOFFIJ per picol *f* 27.—
RIJST (CARGA) per koijang *f* 105 à *f* 110.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 135 à *f* 150.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 150 à *f* 250.—
ARAK per legger. Nominaal.
OLIE (KLAPPER) *f* 17.—
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING. *f* 7 à *f* 8.—
WISSELKOERS 97 à 99%.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag 5 September 1858, 's morgens ten half 9 ure.

Ds. MOUNIER.

Doopsbediening.

Maandag den 6den Sept. 1858 's avonds ten half zeven ure.

BIDUUR

van het Zendeling-Genootschap.

Nederduitsch en Maleisch.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag 5 September 1858, 's morgens ten half 9 ure, en na afloop daarvan:

PLEGTIG TE DEUM.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. WIJT & Z. te *Rotterdam*, bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.